

היום נלמד בעזרת ה':

הגיגה דף יח

וריש לקיש אמר: "יחג הקציר בכורי מעשיוף אָשֶׁר תִּזְרַע בְּשָׂדֶה" וזהו חג השבועות, והרי אסור לקצור בחג השבועות, אלא כוונת הכתוב לתשלומין שלאחר החג שאף הם נקראים 'חג הקציר'.

רבי יוחנן דוחה את דבריו: נאמר שם בהמשך הפסוק "יחג האָסֶף בְּצֵאת הַשָּׂנָה בְּאֶסְפָּךָ אֶת מַעֲשֵׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה" וזהו חג הסוכות, והרי לא יתכן שכוונת הפסוק שזהו חג שמותר לאסוף בו את התבואה מן השדה, שהרי אסור לאסוף ביו"ט, ואף לא בחול המועד, אלא בהכרח שכוונת הפסוק לחג שבא בזמן שאוספים את התבואה מן השדה, וכמו כן כוונת הפסוק "וחג הקציר" לחג שבא בזמן קצירת השדה.

"אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים": "תשמור" משמעותו אזהרת לא תעשה, כלומר שתשמור את חג המצות מלעשות בו מלאכה.

ומה ראשון ושביעי וכו': כלומר ראשון של פסח אין ימים האסורים במלאכה לפניו, ושביעי של פסח אין ימים האסורים במלאכה לאחריו.

ששת ימי בראשית: בכל ששת ימי החול יש שבת לפניהם ושבת לאחריהם והם מותרים בעשיית מלאכה.

ראש חודש יוכיח שיש בו קרבן מוסף ומותר בעשיית מלאכה: א"כ אף חול המועד שיש בו קרבן מוסף יהיה מותר במלאכה.

תניא אידך... אם בראשון: ביו"ט ראשון של סוכות. **אם בשביעי בשמיני:** בשמיני עצרת.

הא לא מסרן אלא לחכמים וכו': כלומר שכיון שאמר לך הכתוב שהם אסורים במלאכה אבל לא פירש לך איזו מלאכה מותרת ואיזו אסורה, הרי שהוא מסר לחכמים להחליט מה מותר ומה אסור, והם יקבעו על פי הראייה מתי חל יו"ט האסור בכל המלאכות ומתי חול המועד שאינו אסור בכל המלאכות, ואף על חול המועד הם יאמרו איזו מלאכה אסורה ואיזו מלאכה מותרת משום דבר האבד.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

למדנו במשנה לעיל - שכשחל חג השבועות בשבת דוחים את קרבנותיו ליום ראשון, ויום זה נקרא 'יום טבוח'. יום טבוח מותר בהספד ובתענית כדי שלא לקיים את דברי הצדוקים האומרים שחג השבועות יחול תמיד לאחר השבת:

הגמרא מקשה על כך מהמעשה שרבי טרפון לא הניח להספיד את אלכסא ביו"ט של עצרת. ובוודאי שהמעשה לא היה ביו"ט עצמו שהרי כולם יודעים שאסור להספיד ביו"ט ולא היו באים להספידו, אלא בהכרח שהמעשה היה ביום טבוח, ורבי טרפון לא הניח להספידו שלא כדברי המשנה המתירה.

תיחץ: המעשה עם רבי טרפון קרה באופן שיו"ט היה לאחר השבת שאז יום טבוח לא חל ביום ראשון, ובאמת הוא אסור בהספד לפי שלא שייך הטעם 'שלא לקיים את דברי הצדוקים', אבל דברי המשנה נאמרו רק באופן שיו"ט חל בשבת שאז יום טבוח חל לאחר השבת, ושייך הטעם שלא לקיים את דברי הצדוקים.

משנה: המשנה מביאה מעלות שעשו חכמים בדיני טהרה. דינים אלו הובאו כאן משום שיש בסופם הלכות הקשורות לרגל, שברגל גם עמי הארץ נחשבים לטהורים (לעומת שאר ימות השנה שהם בחזקת טמאים).

נוטלים ידיים לחולין למעשר ולתרומה: צריך ליטול ידיים לפני אכילת פת חולין או פת מעשר שני וכן לפני שנוגעים בתרומה. נטילת ידיים היא בכלי שיש בו רביעית מים. מדובר ב'סתם ידיים' כלומר שלא יודע האם ידיו נטמאו, וחכמים גזרו על סתם ידיים שיהיו בדרגת שני לטומאה.

לוקודש מטבילין: לצורך אכילת שלמים או כהן שאוכל חטאת ואשם עשו חכמים מעלה נוספת - שצריך לטבול את ידיו (= 'סתם ידיים' כנ"ל) במקוה שיש בו ארבעים סאה.

ולחטאת אם נטמא ידיו נטמא גופו: כדי לגעת במי חטאת (= מים המקודשים באפר פרה אדומה ומזים מהם על מי שנטמא במת) עשו מעלה נוספת - שאם נטמא ידיו באחד מהדברים המטמאים רק את הידים ולא את כל הגוף כגון שנגע בראשון לטומאה (= נטמא ידיו מדברי סופרים), או שנגע באחד מספרי הקודש (= חכמים גזרו טומאת ידיים לנוגע בהם), הרי שנטמא כל גופו וצריך לטבול. אין טומאת ידיים מן התורה, אלא כשנטמא ידיו נטמא כל גופו. הנוגע בראשון לטומאה או בספרי הקודש טהור מן התורה וחכמים גזרו שיטמא ידיו.

טבל לחולין וכו': מעלה נוספת - מי שטבל והוחזק לחולין, כלומר שהתכוון לטבול לשם חולין, אסור לו לאכול מעשר שני. ואם טבל לשם מעשר שני אסור לו לאכול תרומה. **הרעיון הוא שמי שטבל לשם דבר קל אינו טהור לגבי הדבר החמור יותר.**

טבל ולא הוחזק: מי לא התכוון לשם טבילה אלא טבל סתם כדי לרחוץ את גופו, כאילו לא טבל.

בגדי עם הארץ וכו': מעלה נוספת - בגדים של עם הארץ נחשבים כטמאים בטומאת מדרס לאנשים האוכלים חולין בטהרה (= 'פרושים'). **'טומאת מדרס' היא טומאה חמורה בדרגת אב הטומאה, בגדי עם הארץ טמאים מדרבנן בטומאת מדרס משום שאנו חוששים שמא ישבה עליהם אשתו נדה וטימאה אותם.**

בגדי פרושים נחשבים כטמאים בטומאת מדרס לכהנים האוכלים תרומה וכו'. **הרעיון הוא שאין שמירת הטהרה של הקלים נחשבת כשמירה לגבי החמורים יותר.**

יוסף בן יועזר וכו': המשנה באה להשמיע לנו שבענין זה לא חולקים כבוד לשום אדם, כגון יוסף בן יועזר שהיה חסיד שבכהונה והיה נשיא ולמרות שהיה אוכל תרומה בטהרה היתה מטפחתו נחשבת כטמאה בטומאת מדרס לאוכלי קודש. [מאירי].

נמרא: הגמרא מקשה ממשנה במס' ביכורים: זר שאכל במזיד תרומה וביכורים חייב מיתה, והאוכלן בשוגג חייב לשלם את שוויים לבעליהם ולהוסיף חומש ולתת אותו לכהן, ואסור לזר לאוכלם (= איסור לאו), והם נחשבים כנכסי כהן ויכול לקדש בהם אשה ולקנות בדמיהם עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, ואם הם התערבו בחולין הם אוסרים את כל התערובת, ואם יש בחולין מאה חלקים מול חלק אחד של תרומה וביכורים הוא נותן לכהן את השיעור של התרומה והביכורים והשאר מותר, ומי שרוצה לגעת בהם או לאוכלם צריך ליטול ידים. דינים אלו שייכים רק בתרומה וביכורים אבל לא במעשר, ובוודאי שלא בחולין.

א"כ קשה על משנתנו שאמרה שנוטלים ידים לחולין ולמעשר, ואילו המשנה הנ"ל אומרת שלא נוטלים.

על מעשר לא קשה: המשנה במס' ביכורים היא כדעת רבי מאיר ומשנתינו היא כדעת רבנן. וכפי שלמדנו במשנה במס' פרה - כל מי הטעון ביאת מים מדברי סופרים כלומר מי שהוא טהור מן התורה אלא שחכמים גזרו עליו שיהיה בדרגת שני לטומאה, הרי

הוא מטמא את הקודש (= שני לטומאה יכול לטמא קודש שנהיה שלישי, והשלישי הזה שנגע בקודש אחר עשה אותו רביעי), ופוסל את התרומה (= שהיא עצמה נפסלת אבל לא יכולה לטמא אחרים. 'טמא' = יכול לטמא אחרים. 'פסול' = נטמא בעצמו ולא יכול לטמא אחרים), ומותר לו לאכול חולין ומעשר. זוהי דעת רבי מאיר. ולדעת חכמים אסור לו אפילו לגעת במעשר. נמצא שמשנתינו המצריכה נטילת ידים לחולין ומעשר (= לסתם ידים שהם בדרגת שני לטומאה) היא כדעת חכמים.

תירוץ על חולין: משנתינו עוסקת במי שרוצה אוכל חולין ולכן צריך ליטול ידיו, ואילו המשנה בביכורים עוסקת במי שרוצה לגעת בחולין ולכן אינו צריך ליטול ידיו.

רב שימי בר אשי מקשה: מחלוקתם של ר"מ ורבנן היא רק לעניין אכילת מעשר ללא נטילה, שחכמים מצריכים לזה נטילה ור"מ לא, אבל כולם מודים שלא צריך נטילה כדי לגעת במעשר ולאכול חולין. וא"כ עדיין קשה כמו מי משנתינו המצריכה נטילת ידיים לחולין.

תירוץ: אלא באמת גם משנתינו וגם המשנה בביכורים עוסקות בנטילת ידים לאכילה, אלא שמשנתינו עוסקת באכילת פת, ולכן צריך נטילת ידים בין לחולין ובין למעשר, אבל המשנה בביכורים עוסקת באכילת פירות, ואכילת פירות לא צריך נטילת ידים.

ת"ר: הנוטל ידיו (= בכליו) וכן המטביל ידיו (= במקווה שיש בו ארבעים סאה) אם התכוון לטהר אותם ידיו טהורות ואם לא התכוון לטהר אותם ידיו טמאות. וזה רק לאכילת מעשר או תרומה אבל לחולין לא צריך כוונה.